

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 1Co/28/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8111219667
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 02. 2026
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Angelovič
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2026:8111219667.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a sudcov JUDr. Mareka Kohúta a JUDr. Mareka Košča, v sporovej veci žalobcu: A. B., nar. X.X.XXXX, bytom C. XX, XXX XX A., zastúpeného: JUDr. Michal Feciľak, advokát, so sídlom Jesenná 8, 080 05 Prešov, IČO: 37941623, proti žalovanému: Mesto Prešov, so sídlom Hlavná 73, 080 01 Prešov, IČO: 00327646, zastúpenému: JUDr. Alojz Naništa, advokát, so sídlom Sládkovičova 8, 080 01 Prešov, IČO: 35519193, o náhradu za užívanie nehnuteľnosti, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č. k. 8C/161/2011-2165 zo 6.3.2025, takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žalovaný má nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcovi v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť mu 746 911,89 eur s prísl. Určil, že žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.
2. Vychádzal zo zistenia, že žalobca je výlučným vlastníkom nehnuteľností, evidovaných na Katastrálnom úrade v Prešove, Správa katastra Prešov, nachádzajúci sa v k. ú. A., zapísaných na LV č. XXXXX, ktoré nadobudol do vlastníctva na základe kúpnej zmluvy, vklad vlastníckeho práva bol povolený dňa 24.1.2017, pod číslom D. XXX/XXXX.
3. Rozhodnutím zo dňa 10.5.2007 č. OPČaŽP/E/2007/2222 Mesto Prešov - žalovaný rozhodol tak, že vydal nesúhlas na výrub 62 ks stromov, ktoré rastú na parcele č. 1518/1, k. ú. A., v lokalite A. E..
4. Ústavný súd SR uznesením č. k. III. ÚS 333/2011-12 zo dňa 27.7.2011 zamietol sťažnosť žalobcu ako zjavne neopodstatnenú.
5. Písomným podaním doručeným súdu 8.4.2014 žalobca rozšíril návrh na začatie konania v tom zmysle, že žiadal, aby súd pripustil rozšírenie žaloby o vydanie bezdôvodného obohatenia aj za užívanie pozemkov žalobcu zapísaných na LV č. XXXXX v k. ú. A., spolu o výmere XXXX m², za obdobie od 12.7.2011 do 31.12.2012, za užívanie pozemkov žalobcu zapísaných na LV č. XXXXX v k. ú. A., spolu o výmere XXXX m², za obdobie od 1.1.2011 do 31.12.2012, za užívanie pozemkov žalobcu zapísaných na LV č. XXXXX v k. ú. A., spolu o výmere XXXX m², za obdobie od 9.4.2010 do 31.12.2012 a v dôsledku toho žalobca žiada súd, aby pripustil zmenu žaloby v tomto znení: žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 832.885,33 eur spolu s ročným úrokom z omeškania vo výške 9,25 % zo sumy 375.344,006 eur od 11.7.2011 do zaplatenia, 9,25 % zo sumy 39.175,88 eur od 2.11.2011 do zaplatenia, 9,25 % zo sumy

53.391,26 eur od 9.12.2011 do zaplataenia, 9,00 % zo sumy 14.660,76 eur od 10.1.2012 do zaplataenia, 9,00 % zo sumy 132.334,58 eur od 11.2.2012 do zaplataenia, 9,00 % zo sumy 18.869,81 eur od 10.3.2012 do zaplataenia, 9,00 % zo sumy 20.171,17 eur od 11.4.2012 do zaplataenia, 9,00 % zo sumy 19.520,49 eur od 10.5.2012 do zaplataenia, 9,00 % zo sumy 20.171,17 eur od 12.6.2012 do zaplataenia, 8,75 % zo sumy 14.187,84 eur od 14.7.2012 do zaplataenia, 8,75 % zo sumy 5.332,65 eur od 17.7.2012 do zaplataenia, 8,75 % zo sumy 20.171,17 eur od 21.8.2012 do zaplataenia, 8,75 % zo sumy 20.171,17 eur od 12.9.2012 do zaplataenia, 8,75 % zo sumy 19.520,49 eur od 12.10.2012 do zaplataenia, 8,75 % zo sumy 20.171,17 eur od 20.11.2012 do zaplataenia, 8,75 % zo sumy 19.520,49 eur od 21.12.2012 do zaplataenia, 8,75 % zo sumy 20.171,17 eur od 15.1.2013 do zaplataenia, pričom o tomto návrhu na pripustenie zmeny žaloby bolo rozhodnuté uznesením tunajšieho súdu č. k. 8C/161/2011-385 zo dňa 16.4.2014.

6. Uznesením tunajšieho súdu č. k. 8C/161/2011-1316 zo dňa 9.10.2019 súd pripustil zmenu žaloby v znení, že: „Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi - za užívanie nehnuteľností nachádzajúcich sa v kat. úz. A., zapísaných na LV č. XXXXX, parc. KN-C č. XXXX/XX, parc. KN-C č. XXXX/XX, parc. KN-C č. XXXX/XX, parc. KN-C č. XXXX/XX, parc. KN-C č. XXXX/XX, parc. KN-C č. XXXX/XX, parc. KN-C č. XXXX/XX, parc. KN-C č. XXXX/XX, spolu o výmere XXXX m², na ktorých sa nachádza verejne prístupná - verejná vnútro bloková zeleň, za obdobie od 02.05.2009 do 11.07.2011 sumu 317 391,51 EUR a za obdobie od 15.01.2012 do 31.12.2012 sumu 155.550,04 EUR, za užívanie nehnuteľností nachádzajúcich sa v kat. úz. A., zapísaných na LV č. XXXXX, parc. KN-C č. XXXX/X, parc. KN-C č. XXXX/X, parc. KN-C č. XXXX/X, parc. KN-C č. XXXX/XX, parc. KN-C č. XXXX/XX, spolu o výmere XXXX m², na ktorých sa nachádzajú inžinierske stavby vo vlastníctve žalovaného, a to pozemné komunikácie a chodníky, za obdobie od 14.09.2011 do 31.12.2012 sumu 96.748,56 EUR, a za užívanie nehnuteľností nachádzajúcich sa v kat. úz. A., zapísaných na LV č. XXXXX, parc. KN-C č. XXXX/XX, parc. KN-C č. XXXX/XX, parc. KN-C č. XXXX/XX, parc. KN-C č. XXXX/XX, parc. KN-C č. XXXX/XX, parc. KN-C č. XXXX/XX, parc. KN-C č. XXXX/XX, spolu o výmere XXXX m², nachádzajúcich sa okolo bytových domov, na ktorých sa nachádzajú inžinierske stavby vo vlastníctve žalovaného, a to pozemné komunikácie a chodníky a oporné múry, za obdobie od 25.03.2011 do 31.12.2012 sumu 177.221,78 EUR, spolu s 9,25 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 317.391,51 EUR od 11.07.2011 do zaplataenia, spolu s 9,50 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 5.294,04 EUR od 02.11.2011 do zaplataenia, spolu s 9,25 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 5.029,34 EUR od 09.12.2011 do zaplataenia, spolu s 9,00 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 4.102,88 EUR od 10.01.2012 do zaplataenia, spolu s 9,00 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 50.126,91 EUR od 11.02.2012 do zaplataenia, spolu s 9,00 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 14.467,42 EUR od 10.02.2012 do zaplataenia, spolu s 9,00 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 17.293,90 EUR od 10.03.2012 do zaplataenia, spolu s 9,00 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 18.486,58 EUR od 11.04.2012 do zaplataenia, spolu s 9,00 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 17.890,24 EUR od 10.05.2012 do zaplataenia, spolu s 9,00 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 18.486,58 EUR od 12.06.2012 do zaplataenia, spolu s 8,75 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 12.572,16 EUR od 14.07.2012 do zaplataenia, spolu s 8,75 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 5.318,08 EUR od 17.07.2012 do zaplataenia, spolu s 8,75 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 18.486,58 EUR od 21.08.2012 do zaplataenia, spolu s 8,75 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 18.486,58 EUR od 12.09.2012 do zaplataenia, spolu s 8,75 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 17.890,24 EUR od 12.10.2012 do zaplataenia, spolu s 8,75 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 18.486,58 EUR od 20.11.2012 do zaplataenia, spolu s 8,75 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 17.890,24 EUR od 21.12.2012 do zaplataenia, spolu s 8,75 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 18.486,58 EUR od 15.01.2013 do zaplataenia, spolu s 8,25 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 150.805,45 EUR od 08.04.2014 do zaplataenia, to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku na účet žalobcu. Žalobca má právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.“

7. Svedok F. D. G. (zamestnanec žalovaného) na tomto pojednávaní vypovedal, že čo sa týka funkčného využitia pozemkov v územnom pláne H. A., sú tieto pozemky určené ako príľahlé pozemky k bytovým domom. Konštatoval, že aby bytové domy mohli byť funkčne využívané musia mať spoločné zariadenia, t. j. napr. prípojky, šachty, rozvodné skrine a pod., rovnako tak musia mať aj spoločné časti, a to sú nástupné a rozptylové plochy, oporné múry so zábradliami a nevyhnutná pobytová zeleň pre obyvateľov bytových domov, rovnako tak chodníky a drobné stavby, napr. prístrešky, stojany na komunálny odpad a pod.. Uviedol, že v zmysle § 2 ods. 5, 6 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, tieto pozemky sú príľahlé pozemky k bytovým domom. Verejná zeleň slúži ako nevyhnutná zeleň pre život obyvateľov bytového domu, nakoľko ide o nástupnú a rozptylovú plochu nevyhnutnú

podľa vykonávacieho predpisu. Príľahlé pozemky slúžia výlučne obyvateľom bytového domu. Na otázku právneho zástupcu žalobcu, či hypoteticky by si mohol prísť vyprášiť koberec aj iný obyvateľ ako ten, ktorý žije v predmetnom bytovom dome, svedok uviedol, že tak ako si môže ísť ktokoľvek, kdekoľvek ísť teoreticky vyprášiť koberec do inej mestskej časti, je to možné aj v tomto prípade. Zárubné a oporné múry slúžia na stabilizáciu spevnených odstavňích a komunikačných plôch, pričom tieto konštrukcie staticky zabezpečujú tieto spevnené plochy. Slúžia funkčne pre obyvateľov bytového domu, nakoľko napr. aj garážové vráta sa otvárajú von a sú to aj spevnené plochy, napr. pred garážami, aby sa vôbec dalo do garáže vojsť a vyjsť z nej.

8. Dobré mravy netvorí spoločenský normatívny systém, ale sú skôr merítkom etického hodnotenia konkrétnych situácií zodpovedajúcim všeobecne uznávaným pravidlám slušnosti, poctivého správania a dobra. Dobré mravy sú vykladané ako súhrn spoločenských, kultúrnych a mravných noriem, ktoré v historickom vývoji osvedčujú istú nemennosť, vystihujú podstatné historické tendencie, sú uznávané rozhodujúcou časťou spoločnosti a majú povahu noriem základných.

9. Základná právna úprava inštitútu príľahlého pozemku je obsiahnutá v zákone č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov. Pod pojmom „príľahlý pozemok“ sa rozumie (v intenciách zákonnej dikcie) pozemok patriaci k bytovému domu, na ktorom je oplotená záhrada, oplotené nádvorie a ktorý ako taký je právne aj fakticky priradený k bytovému domu.

10. Z vykonaného dokazovania mal ďalej súd prvej inštalcie za preukázané, že žalobca vedel, že bude obmedzený na svojich vlastníckych právach, pretože predmetné pozemky podľa názoru súdu tvoria tzv. príľahlý pozemok podľa zákona č. 182/1993 Z. z. o bytoch a nebytových priestoroch. Už z obliadky bez sporu vyplynulo, že ide o pozemky, ktoré sú v absolútnej blízkosti bytových domov, pričom bez prechodu cez niektoré z parciel by ani fyzicky nebol možný vstup do jednotlivých bytových domov. Žalobca ako vlastník nieže bol obmedzený na svojich vlastníckych právach, ale súd prvej inštalcie považuje za nutné uviesť, že ako právny nástupca predchádzajúcich vlastníkov chcel byť (vzhľadom na vedomosť o reálnom stave pozemkov) na svojich vlastníckych právach obmedzený, pretože mu bolo (muselo byť) zrejmé, že tieto pozemky sú vo faktickom stave, v akom sa nachádzajú nepoužiteľné, napr. na výstavbu a pod., keďže tvoria pozemkový komplex pri bytových domoch.

11. Je dôležité mať na zreteli aj účel príľahlého pozemku, ktorý má umožniť riadne užívanie bytového domu, teda bytov a nebytových priestorov. Môže sa na ňom nachádzať príslušenstvo domu, a to záhrady, drobné stavby, prípojky energií, oplotenia, prístrešky a iné, ako tomu v danom prípade nepochybne je. Žalobca podľa názoru súdu podanou žalobou uplatňuje právo na náhradu za užívanie nehnuteľností zneužívajúc reálnu situáciu, keďže je bez sporu, že vlastníci bytom v jednotlivých bytových domoch, by k týmto nemuseli mať prístup.

12. Je potrebné tiež poukázať na to, že žalobca nepredložil žiadnu ponuku realitných kancelárií, ktorá by aspoň približne kopírovala pozemky („znehodnotenú“ existenciu už postavených bytových domov), ktoré nadobudol žalobca, teda je otázne, aká je reálna cena - hodnota obmedzenie, takýchto pozemkov, zdôrazňujúc a rešpektujúc pritom zmluvnú voľnosť zmluvných strán pri uzatváraní takýchto zmlúv. Nebolo teda preukázané, pričom toto bremeno zaťažuje žalujúcu stranu, že by realitné kancelárie mali v ponuke na predaj/prenájom pozemky s obdobným obmedzením, teda len ťažko možno hovoriť o trhových cenách za náhradu užívania takýchto nehnuteľností, keď ani samotný trh takéto ponuky negeneruje.

13. Podľa názoru súdu preto uvedené obmedzenie pozemku mohlo a malo byť zohľadnené v kúpnej cene (na čo poukázal aj žalovaný napr. vo vyjadrení na č. l. 116 spisu, ako aj na pojednávaníach), za akú uvedené pozemky nadobudol žalobca, teda akékoľvek čo i len potenciálne obmedzenie bolo odrazené v kúpnej cene. Je potrebné poukázať aj na fakt, že žalobca vstúpil do práv jeho právneho predchodcu, pričom v danom prípade ide o vecné právo (vlastník je v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním, § 123 OZ), pričom nadobúdateľ nemohol predpokladať, že výkon jeho vlastníckeho práva bude väčší, ako bol jeho právneho predchodcu.

14. Úvahu žalobcu, že výšku náhrady - bezdôvodného obohatenia je potrebné stanoviť tak, ako keby pri predmetných pozemkoch neexistovala zástavba, tzn. v stave pred ich „poškodením“ (zastavaním bytovými domami), t. j. akú peňažnú čiastku by bolo potrebné vynaložiť za prenájom porovnateľného

nezastavaného pozemku v predmetom území, súd prvej inštancie považoval za čisto hypotetickú. Ak by sa súd riadil touto logikou, príkladmo (pochopiteľne uvedomujúc si, že ide o hnutelnú vec) by analogicky išlo o obdobnú situáciu, ako keby vlastník vandalom viditeľne poškodeného automobilu tento predal a kupujúci by si následne uplatňoval nejakú finančnú náhradu, ako by toto auto nebolo poškodené.

15. Ak by aj uvažovali o predmetných pozemkoch nie ako o príľahlých, stále ide o pozemky nachádzajúce sa v bezprostrednej blízkosti bytového domu. Zohľadniť je potrebné tiež to, že či už ide o vnútroblokovú zeleň, pozemné komunikácie a chodníky, resp. pozemné komunikácie a chodníky okolo bytových domov, uvedené parcely predstavujú užívateľskú infraštruktúru primárne určenú pre vlastníkov bytových jednotiek, sekundárne aj pre okoloidúcich (lavičky a pod.).

16. Ak bolo súdom ustálené, že dochádza k uplatňovaniu práva v rozpore s dobrými mravmi, je v princípe jedno, či by sa jednalo o potenciálny nárok z bezdôvodného obohatenia, resp. z vecného bremena.

17. Súd zamietol návrh žalovanej strany na doplnenie dokazovania znaleckým ústavom, nakoľko aj s ohľadom na už realizované dokazovanie mal za to, že ďalšie dokazovanie by bolo neúčelné a spôsobilo by len ďalšie trovy, prípadne prieťahy v konaní, čo by smerovalo len k odkladu meritórneho rozhodnutia, pričom všetko je potrebné vnímať aj cez prizmu koncentrácie konania.

18. Zneužitie práva nemôže byť predmetom dokazovania ako právny inštitút. Skutkový stav, ktorý je výsledkom dokazovania, až následne po svojom ustálení môže byť právne vyhodnotený tak, že skutková podstata zneužitia práva bola naplnená. Záver o naplnení skutkovej podstaty zneužitia práva je výsledkom právneho hodnotenia ustáleného skutkového stavu. (Uznesenie Ústavného súdu SR zo 7. júna 2016, č. k. III. ÚS 357/2016-16). Zo zisteného skutkového stavu možno uzavrieť, že na jednej strane vlastnícke právo žalobcom svedčí, avšak na strane druhej je potrebné povedať, že nie je vylúčené ani zneužívanie tohto vlastníckeho práva, k čomu podľa názoru súdu dochádza aj v prejednávanom spore.

19. Súd prvej inštancie ďalej uvádza, že zásada súladu výkonu práv s dobrými mravmi predstavuje významný princíp, ktorý v odôvodnených prípadoch dovoľuje zmierňovať tvrdosť zákona a dáva sudcovi priestor pre uplatnenie pravidiel slušnosti. Konanie proti dobrým mravom je konaním protiprávnym. (nálež Ústavného súdu ČR z 21. októbra 2008, sp. zn. IV.ÚS 1735/07). Úlohou súdov je okrem prejednávania jednotlivých vecí aj nastavovanie morálky a slušnosti v spoločnosti.

20. Špekulatívne nadobúdanie vlastníckeho práva len za účelom vytvárania zisku v dôsledku právnych rezíduí z minulosti nemôže nielen podľa názoru súdu prvej inštancie obstáť. Nejedná sa pritom o prípad ojedinelý, ale o sériu súdnych sporov (ako žalobca sám uvádza v tlačive pre dokladovanie pomerov účastníka konania, ktorým navrhuje, aby mu bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov na č. I. 131, ide o cca 50 súdnych sporov vedených na súde prvej inštancie), pričom všetky sú viac-menej v rovnakom právnom i spoločenskom kontexte. Poskytnutím právnej ochrany takémuto konaniu by bezpochyby dochádzalo k rozkladu konceptu dobrých mravov, čo je neprípustné.

21. Súd prvej inštancie tiež akcentuje rozsudok Súdneho dvora EÚ z 13.12.1979 vo veci Liselotte Hauer proti Land Rheinland-Pfalz, kde bolo vo všeobecnosti konštatované, že ústavné pravidlá a prax umožňujú zákonodarcovi upravovať predpismi užívanie súkromného majetku vo všeobecnom záujme. S týmto cieľom sa niektoré ústavy odvolávajú na povinnosti spojené s vlastníctvom (Nemecký základný zákon, článok 14 ods. 2 prvá veta), na jeho sociálnu funkciu (Talianska ústava, článok 42 ods. 2), na podriadenie jeho užívania požiadavkám verejného blaha (Nemecký základný zákon, článok 14 ods. 2 druhá veta, a Írska ústava, článok 43.2.2°) alebo sociálnej spravodlivosti (Írska ústava, článok 43.2.1°). Sociálna funkcia vlastníckeho práva má prostredníctvom mnohých legislatívnych aktov vo všetkých členských štátoch konkrétne vyjadrenie. Takto sa nachádzajú vo všetkých členských štátoch zákony týkajúce sa poľnohospodárstva a lesníctva, vodohospodárstva, ochrany prírodného prostredia, územného plánovania a urbanizmu, ktoré obmedzujú, často citeľne, užívanie pozemkového vlastníctva.

22. Súd prvej inštancie napokon poukazuje aj na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 23Cdo/430/2017 zo 16.7.2018, s ktorým sa stotožňuje, v ktorom je konštatované, že cit.: „v kontextu projednávaného sporu je ovšem třeba mít při hodnocení daného aspektu na paměti, že optikou dobrých mravů je nepochybně možné nahlížet i na výkon jednotlivých oprávnění spjatých s vlastnictvím věci (viz přiměřeně rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10.11.2000, sp. zn. 22Cdo/740/99, usnesení téhož

soudu ze dne 30.9.2014, sp. zn. 22Cdo/1010/2014, či ze dne 25.3.2015, sp. zn. 22Cdo/4065/2014), a tedy i na právo majitele na vydání bezdůvodného obohacení při neoprávněném užívání jeho vlastnictví. Nejvyšší soud ve své rozhodovací praxi přitom již dříve připustil eventualitu, že též o požadavku na vydání bezdůvodného obohacení získaného na straně obce užíváním pozemků jiného subjektu jako veřejného prostranství by mohlo být uvažováno jako o rozporném s dobrými mravy, nastaly-li by zvláště mimořádné okolnosti (srov. zejména rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 11.2.2014, sp. zn. 28Cdo/2030/2013, ze dne 7.5.2014, sp. zn. 28Cdo/3684/2013, či obdobně jeho usnesení ze dne 21.11.2017, sp. zn. 28Cdo/324/2017). Těmi může být vnímán i spekulativní úmysl žalobkyně při nabývání dotčených pozemků, na něž pak navázala výkonem svého vlastnického práva takovým způsobem, o němž je možné mít pochybnosti stran jeho souladu s dobrými mravy“. (srovnej zejména usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7.1.2016, sp. zn. 28Cdo/1151/2015, či jeho rozsudek ze dne 24.2.2015, sp. zn. 28Cdo/2140/2013).

23. Nemožno opomenúť tiež rozhodnutie tretej komory Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci sťažnosti sp. zn. 4014/12 zo dňa 25.7.2019 vo veci sťažovateľa A. B. proti Slovensku, ktorá sťažnosť bola jednomyselne vyhlásená za neprípustnú. V tomto rozhodnutí je okrem iného uvedené, že sťažovateľ systematicky získaval právne tituly k množstvu pozemkov v meste Prešov a jeho okolí, na ktorých boli postavené budovy, cesty a iné stavby zriadené pred zmenami v roku 1989. Keďže podľa sťažovateľa boli stavby postavené bez urovnania dotknutých právnych vzťahov a ich vlastníci nemali zákonný právny titul, aby ich mohli stavať na pozemku, ktorý sa odvtedy stal jeho vlastným. Na tomto základe žiadal o peňažnú náhradu v mnohých konaniach vo veci samej. V bode 56 tohto rozhodnutia ESLP je konštatované, že za týchto okolností nemožno tvrdiť, že sťažovateľ uplatňoval niečo iné ako špekulatívne súkromnoprávne občianskoprávne nároky bez legitímnej dôvery v zmysle článku 1 protokolu č. 1 o svojom úspechu. Z tohto dôvodu nedisponoval žiadnym „vlastníctvom“ chráneným týmto ustanovením.

24. Súd prvej inštancie súc viazaný právnym názorom odvolacieho súdu opätovne konštatuje, že pozemky, ktoré sa nachádzajú v danej lokalite pri bytových domoch plnia verejnú funkciu obslužných pozemkov vo vzťahu k danému bytovému domu pre jeho obyvateľov. To, či je napr. vnútrobloková zeleň niekedy využitá (rovnako tak napr. chodník, zariadenie na prášenie kobercov atď.) niekedy využité aj niekým iným ako sú obyvatelia bytového domu, je pre daný spor irelevantné.

25. Zároveň je potrebné dodať, že pri nazeraní na celú problematiku je nutné zohľadniť aj trvanie socialistického zriadenia na našom území v rokoch 1948 - 1989, čo v určitom ohľade podľa vtedy platných právnych predpisov vylučuje explicitné požiadavky dneška na dokumentáciu pri výstavbe, čo na druhej strane neznamená, že pri uplynulom striktnom spoločenskom zriadení by bezbrehá výstavba bola možná bez limitov.

26. Čo sa týka povolenosti stavby je potrebné zdôrazniť, že právny zástupca žalovaného doložil rozhodnutie Miestneho národného výboru v Prešove z 30.10.1969, ktorým sa povolila výstavba 10 x 4 bytových jednotiek na ulici E., pričom investorom, projektantom aj dodávateľom bolo Okresné výst. bytové družstvo. Je nutné prisvedčiť argumentu žalovanej strany, že toto rozhodnutie o povolení na výstavbu nemožno posudzovať prísne formálne optikou aktuálnych zákonov napr., že v rozhodnutiach napr. z roku 1969 sa nenachádzala zmienka o komunikáciách, chodníkoch, oporných múrikoch atď., keďže museli byť postavené nejaké komunikácie popri, alebo už pred samotnou výstavbou týchto bytových jednotiek, aby bola vôbec možná ich samotná výstavba.

27. Vo vzťahu k argumentu žalujúcej strany, že Európsky súd pre ľudské práva špekulatívny nárok v rozhodnutí sp. zn. 4014/12 zo dňa 25.7.2019 (vo veci sťažovateľa A. B. proti Slovensku, ktorá sťažnosť bola jednomyselne vyhlásená za neprípustnú), vysvetľoval v tom zmysle, že ide o situáciu, kde žalobca nešiel na istotu, ale že takýto nárok by mu mohol patriť, súd prvej inštancie konštatuje, že ide o subjektívnu interpretáciu žalobcu, avšak Európsky súd pre ľudské práva jednoznačne uviedol, že ide o špekulatívny nárok bez legitímnej nádeje na úspech a takýto majetok nie je chránený článkom 1 Protokolu č. 1 ESLP.

28. Výklad rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva sp. zn. 4014/12 zo dňa 25.7.2019 prezentovaný žalobcom, resp. jeho interpretácia, predstavuje na jednej strane subjektívny pohľad žalobcu na podnikateľské riziko, že pri nadobúdaní vlastníckeho práva „nešiel na istotu“, čo však

na strane druhej pri neúspechu v konaní vskutku znamená aj možnosť straty sporu, ako je tomu v prejednávanej veci.

29. Aj sudy vyšších inštancií opakovane konštatovali, že „žalobca, resp. s ním personálne prepojené obchodné spoločnosti s plným vedomím obmedzenia užívania nehnuteľností k nim nadobudli vlastníctvo, na čo si následne nárokovali náhradu za vecné bremeno - teda náhradu za obmedzenie užívania tejto nehnuteľnosti, čo činia opakovane a čo sa javí ako účelové konanie“. Súd prvej inštancie sa s uvedenou konštatáciou v celom rozsahu stotožňuje.

30. Je nutné tiež podotknúť, že zákon nezakazuje nikomu, ako zdôraznil samotný žalobca v skoršom priebehu konania, „špekulovať“ či už s pohľadávkami, právami, vlastníctvom, avšak s tým rizikom, že môže dôjsť k neúspechu, resp. zamietnutiu žalovaného nároku, ako tomu je aj v predmetnej veci. Navyše len na margo je treba uviesť, že to nebol žalobca, ktorý by počas socialistického zriadenia utrpel výstavbou na jeho pozemkoch, pričom sa stavia do pozície až akéhosi urovnávača vzťahov so samosprávou, pričom nejde o konanie izolované, ale o desiatky súdnych sporov, ako už bolo vyššie uvedené.

31. Súd prvej inštancie poukazuje vo vzťahu k dobrým mravom per analogiam aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č.k. II.ÚS/389/09-20 zo dňa 26.11.2009, v ktorom ústavný súd v súvislosti s korektívom dobrých mravov uviedol, že „... za podstatné v prejednanom prípade považoval to, že sťažovateľ v čase nadobudnutia pozemku vedel alebo mohol vedieť, že pozemok je zastavaný stavbou cesty. Uvedenú skutočnosť potom sťažovateľ zohľadnil alebo mohol zohľadniť aj pri dojednaní podstatných náležitostí zmluvy, na základe ktorej pozemok nadobudol, resp. pri samotnom rozhodovaní sa, či pozemok za daných podmienok má záujem nadobudnúť alebo nie. Ak sťažovateľ za týchto okolností vlastníctvo k pozemku nadobudol, táto okolnosť nemohla ostať bez následkov ani vo vzťahu k posudzovaniu jeho nároku z hľadiska jeho súladu, resp. rozporu s dobrými mravmi.“, s ktorým sa plne stotožňuje.

32. Napokon ani odvolací súd v zrušujúcom uznesení v tomto prebiehajúcom konaní nezavrhol koncept hodnotenia tohto sporu cez optiku dobrých mravov, avšak zdôrazňoval legitímny cieľ, primeranosť, spravodlivú rovnováhu medzi verejným záujmom a ochranou práv jednotlivca. Postup žalobcu považuje súd prvej inštancie za flagrantné porušenie dobrých mravov. V súvislosti s uvedeným možno ustáliť, že úmysel žalobcu vlastniť predmetné nehnuteľnosti (tak ako mnohé ďalšie) bol motivovaný najmä pohnútkou získavania majetkových výhod v neobmedzenom časovom období, spravidla voči samosprávnemu subjektu, kde sa predpokladá určitá bonita a finančné predpoklady pre plnenie, ktorý možno posúdiť ako bezohľadnú dispozíciu s majetkom. Konaniu žalobcu spočívajúcemu v domáhaní sa náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva z titulu bezdôvodného obohatenia voči žalovanému za daného stavu je konaním rozporným s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a nie je možné mu poskytnúť ochranu.

33. Súd prvej inštancie akcentuje aj tú skutočnosť, že napriek ostatnému zrušujúcejmu uzneseniu odvolacieho súdu súd opätovne zamietol žalobu nielen na doteraz prezentovanú argumentáciu, ale aj kvôli žalovanou stranou predloženými recentnými a „najnovšími“ rozhodnutiami Ústavného súdu Slovenskej republiky IV.ÚS 459/2024-17 zo dňa 24.9.2024 a IV.ÚS 592/2024-32 zo dňa 19.11.2024, ktoré podporujú aplikáciu korektívu dobrých mravov aj v aktuálne prejednávanej veci.

34. S ohľadom na vyššie uvedené súd prvej inštancie rozhodol tak, ako je to uvedené vo výroku I. tohto rozsudku a žalobu žalobcu, zamietol.

35. Výrok o trovách konania odôvodnil ust. § 255 ods. 1 CSP.

36. Proti rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalobca a navrhol, aby odvolací súd rozsudok zmenil a žalobe v celom rozsahu vyhovel.

37. Odvolanie odôvodnil ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP, t. j., že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ust. § 365 ods. 1 písm. f) CSP, t. j., že súd prvej inštancie dospel na základe

vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a ust. § 365 ods. 1 písm. h) CSP, t. j., že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

38. Poukázal na to, že súd prvej inštancie uznesením č. k. 8C/161/2011-316 z 9.10.2019 vyhovel návrhu na zmenu žaloby na základe podania z 19.11.2018, ktorým žalobca zmenil petit žaloby v časti nároku na náhradu za obmedzenie jeho vlastníckych práv vnútroblokovou zeleňou, nakoľko bolo zistené, že vnútrobloková zeleň sa nachádza na pozemkoch žalobcu v celkovej výmere XXXX m². Nezmenený tak zostal nárok žalobcu na náhradu za užívanie nehnuteľností, na ktorých sú umiestnené inžinierske stavby – pozemné komunikácie a chodníky slúžiace k napojeniu bytových domov na ulicu E. a nachádzajúce sa okolo bytových domov.

39. Pokiaľ ide o porušenie práva na spravodlivý proces v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) CSP treba konštatovať, že ide o nepreskúmateľný a arbitrárny rozsudok, ktorý je nedostatočne odôvodnený. Súd prvej inštancie sa neriadil jasnými a zrejмыми príkazmi odvolacieho súdu v rozhodnutí č. k. 9Co/40/2023-2018 z 15.5.2024. Súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil pokiaľ konštatoval príkry rozpor konania žalobcu s dobrými mravmi a poukázal na úmysel žalobcu vlastniť predmetné nehnuteľnosti a následne uplatňovať náhrady spravidla voči samosprávnemu subjektu, pričom svoje rozhodnutie oprel o totožné dôvody, na základe ktorých žalobu zamietol po prvýkrát rozsudkom z 5.11.2019 a následne rozsudkom z 13.12.2022.

40. Nerešpektovanie právneho názoru súdu vyššej inštancie vyjadreného v zrušujúcom rozhodnutí je porušením § 391 CSP ako aj základného práva žalobcu na súdnu a inú právnu ochranu. Postup súdu prvej inštancie je porušením práva žalobcu na spravodlivé súdne konanie.

41. Pri poukazovaní na uznesenie ústavného súdu sp. zn. IV.ÚS/459/2024 z 24.9.2024 a na uznesenie IV.ÚS/592/2024 z 19.11.2024 súd prvej inštancie nezobral do úvahy penzum jednotlivých špecifických skutkových okolností týchto konaní, ktoré boli odlišné od konania v prejednáwanej veci. Z týchto rozhodnutí ústavného súdu vybral len ich časť ohľadne dobrých mravov. Rozhodnutiami vydanými v totožných konaniach strán sporu týkajúcich sa nárokov z tých istých pozemkov sa v napadnutom rozsudku vôbec nevenoval.

42. Súd prvej inštancie nezobral do úvahy, že rozdiel medzi prejednávanou vecou a konaním vo veci SD EÚ označovanej ako Liselotte Hauer proti Land Rheinland-Pfalz, je v tom, že žalobca v prejednáwanej veci nemohol v žalovanom období vôbec nakladať so svojím majetkom a j obmedzeniu jeho vlastníckych práv nedošlo na základe zákona a za náhradu ako to predpokladá Ústava Slovenskej republiky a Listina základných práv a slobôd.

43. Nie je zrejmé prečo sa súd prvej inštancie zaoberá prístupom vlastníkov jednotlivých bytových domov s tým, že by k nim nemali mať zabezpečený prístup, ako k takým záverom dospel v konaní a aký dopad majú na vydané rozhodnutie o náhradu za užívanie nehnuteľností, nie je zrejmé. V prejednáwanej veci nie je predmetom konania odstránenie stavieb pozemných komunikácií a chodníkov alebo zákaz vstupu, ale náhrada za užívanie nehnuteľností. V konaní nebolo preukázané, že žalobca za 20 rokov vlastníctva predmetných pozemkov nijakým spôsobom bránil vlastníkom bytových domov v prístupe k nim. V danom prípade sa nejedná o príslušné pozemky bytových domov, ale o vnútroblokovú zeleň, cesty a chodníky. Žalobca si neuplatňuje nárok vyplývajúci z užívania pozemkov, na ktorých sa nachádzajú stavby bytových domov, a preto súdom prvej inštancie spomínaná ponuka realitných kancelárií na znehodnotené pozemky stavbami bytových domov by v predmetnom konaní nemala žiadnu relevanciu. Žalobca súdu predložil viacero znaleckých posudkov preukazujúcich reálnu cenu – hodnotu obmedzenia ostatných pozemkov.

44. Súd prvej inštancie vyslovil, že nezáleží na tom, či má žalobca nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia alebo náhrady za vecné bremeno, pretože ustálil, že žalobca uplatňuje právo v rozpore s dobrými mravmi. Ide o neúčtív prístup súdu prvej inštancie k právu na spravodlivý proces.

45. Súd prvej inštancie nedospel do štádia skúmania uplatneného nároku zo strany žalobcu, skutkového stavu, neuviedol, či došlo k zásahu do majetku žalobcu a ak áno, v akom rozsahu.

46. Treba tiež vziať do úvahy, že v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 492/2004 Z. z. sa pri stanovení všeobecnej hodnoty pozemku na účely vyporiadania vlastníckych práv k pozemku medzi vlastníkom stavby a vlastníkom pozemku pri hodnotení redukujúcich faktorov neprihliada na záťaž spôsobené vlastníkom stavby (napríklad stavba na cudzom pozemku a pod.).

47. V opačnom prípade, teda ak by sa prihliadalo na závalu pozemku, o ktorý tak z dôvodu jeho zastavanosti nie je na voľnom trhu záujem, by bol vlastník stavby zvýhodnený, a to vlastne za to, že v rozpore so zákonom bez súhlasu vlastníka pozemku mu na jeho pozemku postavil stavbu. Podľa názoru súdu prvej inštancie by vlastník stavby nemusel vlastníkovi pozemku zaplatiť tržné nájomné, ale iba smiešne nájomné, keďže o prenájom takéhoto pozemku nie je všeobecný záujem.

48. Nedôvodný je poukaz súdu prvej inštancie na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci sťažnosti č. 4014/12 z 25.7.2019. Závery predmetného rozhodnutia nie je možné aplikovať na každý spor, ktorého stranou sporu je žalobca. Ak sa EŠLP vyjadril v tom zmysle, že sťažovateľ si uplatňoval špekulatívny občianskoprávny nárok bez legitímnej nádeje na úspech, po prečítaní predmetného rozhodnutia je zrejmé, že toto označenie „špekulatívny“ je ponímané v kontexte spoločne s inštitútom legitímnej nádeje na úspech, ktorú však podľa názoru EŠLP sťažovateľ nemal z dôvodu, že v čase rozhodovania vnútroštátnych súdov už bol aspoň jeden podobný prípad, keď súdy aplikovali § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Ak by k uvedenému nedošlo, sťažovateľ by mal legitímnu nádej na úspech, a teda by mal majetok chránený článkom 1 Protokolu č. 1. Označenie nároku sťažovateľa za špekulatívny tak predstavuje výlučne znehodnotenie možností jeho priznania všeobecnými súdmi v tom zmysle, že nárok mohol, ale nemusel byť priznaný. Treba odkázať na body 54. a 55. rozhodnutia EŠLP, v ktorých súd uviedol, že uplatňovanie § 3 ods. 1 OZ pretrvávalo v čase rozhodovania nároku sťažovateľa v roku 2010 a 2011, pričom následný vývoj v precedenčnom práve išiel opačným smerom. Následne už bolo ustálené, že uplatňovanie nárokov na náhradu za užívanie pozemkov verejnou zeleňou, pozemnými komunikáciami a chodníkmi nie je v rozpore s dobrými mravmi.

49. Pokiaľ ide o nesprávne právne posúdenie treba konštatovať, že súd by sa nemal zameriavať výlučne na posudzovanie konania žalobcu bez toho, aby zohľadnil konkrétne skutkové okolnosti a správanie oboch strán sporu. Súd žiadnym spôsobom nereflektoval na nespornú skutočnosť, že predtým, než predmetné nehnuteľnosti kúpil od pôvodného vlastníka žalobca, tak pôvodný vlastník ich ponúkal na predaj žalovanému za 200,- Sk/m², s čím ale žalovaný nesúhlasil a pôvodnému vlastníkovi ponúkol kúpu za 150,- Sk/m², s čím nesúhlasil pôvodný vlastník, v dôsledku čoho nehnuteľnosti kúpil žalobca za 201,- Sk/m². Žalovaný teda vedome konal v rozpore s dobrými mravmi, ľahkovážne a bez obvyklej miery opatrnosti, keď plne vedomý si skutočnosti, že na pozemkoch sa nachádza verejná zeleň, či chodníky a pozemné komunikácie v jeho vlastníctve, nebol schopný a ochotný pôvodnému vlastníkovi zaplatiť požadovanú kúpnu cenu.

50. Najvyšší súd v rozhodnutí 3Cdo/137/2003 uviedol, že súlad právneho úkonu s dobrými mravmi treba posudzovať vždy komplexne so zreteľom na konkrétnu situáciu na oboch stranách sporu. V napadnutom rozsudku absentujú zákonné ustanovenia, ktoré priamo upravujú právne vzťahy žalobcu a žalovaného a súd prvej inštancie priznal § 3 ods. 1 OZ vlastnú normotvornú platnosť, čo je v rozpore s ustálenou judikatúrou.

51. Nemožno súhlasiť s tvrdením súdu, že konanie žalobcu je za daného stavu konanie rozporným s dobrými mravmi a nie je možné mu poskytnúť ochranu. Za zneužitie výkonu práva, ktoré by bolo v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 OZ, je možné považovať iba také konanie, ktorého cieľom nie je dosiahnutie účelu sledovaného právnom normou, ale ktoré je v rozpore s ustálenými dobrými mravmi. V zmysle ustálenej súdnej praxe použitie korektívu dobrej mravy pri výkone práva za účelom dosahovania ideí spravodlivosti v konkrétnom prípade nesmie viesť k oslabeniu princípu istoty občianskoprávneho styku. Týmto normám neodporuje pokiaľ niekto požaduje vydanie toho, čím sa na jeho úkor niekto bezdôvodne obohatil.

52. Zamietnutím žaloby došlo zo strany súdu prvej inštancie k ujme na právach žalobcu preto, že súd prvej inštancie základné právo žalobcu na pokojné užívanie svojho majetku a branie úžitkov, výkon základných práv alebo uplatňovanie si práv, využívanie základných práv zo strany žalobcu nerešpektoval s odôvodnením, že takýto výkon práv je v rozpore s dobrými mravmi.

53. Podľa článku 12 ods. 4 ústavy – Nikomu nesmie byť spôsobená ujma na právach pre to, že uplatňuje svoje základné práva a slobody. To znamená, že uvedené ustanovenie ústavy vo všeobecnosti vylučuje možný dôsledok využívania základných práv alebo slobôd fyzickými alebo právnickými osobami na ich ďalšie práva. Právna úprava akéhokoľvek práva podľa článku 12 ods. 4 ústavy by v žiadnom prípade nemala zohľadňovať skutočnosť, že si niekto uplatnil niektoré zo svojich práv alebo slobôd, túto skutočnosť premietnuť do právnej úpravy nadobúdania alebo uplatňovania konkrétneho práva a túto skutočnosť premietnuť do právnej úpravy nadobúdania alebo uplatňovania práva tak, že v dôsledku uvedeného je táto právna úprava odlišná u tých osôb, ktoré si predtým uplatnili niektoré zo svojich základných práv alebo slobôd v porovnaní s tými osobami, ktoré si takéto základné právo alebo slobodu neuplatnili.

54. Za konanie v rozpore s dobrými mravmi, ktoré odporuje základným zásadám uvedeným v § 3 ods. 2 Občianskeho zákonníka možno považovať konanie žalovaného, keďže v rozhodnom období pozemky žalobcu užíval výlučne žalovaný (a jeho občania) vnútroblokovou zeleňou, pozemnými komunikáciami a chodníkmi, a to bez akejkoľvek náhrady.

55. Treba poukázať na viaceré rozhodnutia všeobecných súdov v danej problematike, v ktorých obdobne bola námietka rozporu výkonu práva v rozpore s dobrými mravmi výslovne namietaná a sudy sa k nej vyjadrili, avšak rozdielne ako súd prvej inštancie v prejednávanej veci (napr. rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 7Co/748/2010 z 12.3.2013, rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/830/2014 z 30.9.2015, uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43Cob/25/2012 z 27.3.2018, rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2Co/380/2017 z 8.11.2018 a ďalšie).

56. Treba poukázať na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV.ÚS/94/2011 zo 7.7.2011, ktorý ústavný súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Co/53/2009 z 26.5.2009, ktorý potvrdil zamietnutie žaloby s odkazom na rozpor s dobrými mravmi a bezplatné uspokojovanie verejných potrieb. O toto rozhodnutie ústavného súdu (IV.ÚS/94/2011 zo 7.7.2011) sa opreli sudy v ďalších konaniach.

57. Čo sa týka poukazu súdu na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS/389/09-20 z 26.11.2009 treba uviesť, že zo strany súdu ide o výber rozhodnutia, ktorý sa netýka pozemku, ktorého užívanie je predmetom sporu, ale pozemku nachádzajúceho sa na ulici A. v A., pričom následne vo vzťahu k susednému pozemku ústavný súd nálezom sp. zn. IV.ÚS/94/2011 zo 7.7.2011 zrušil rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Co/53/2009 z 26.5.2010. Závery rozhodnutia ústavného súdu č. k. IV.ÚS/94/2011-44 zo 7.7.2011 sú aplikovateľné aj na predmetné konanie.

58. Aj v zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo/9/2014 z 31.3.2015 mal žalobca právo nadobudnúť vlastnícke právo k pozemkom, na ktorých sa v čase nadobudnutia nachádza verejne prístupná vnútrobloková zeleň. Žalobca v prejednávanej veci svoj nárok opiera a odvodzuje priamo z článku 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky.

59. Žalovaný ako vlastník inžinierskej stavby pozemnej komunikácie a chodníka alebo ako osoba, ktorá užívaním pozemkov žalobcu zabezpečuje uspokojovanie potrieb obyvateľov, si musel byť vedomý toho, že takéto užívanie alebo vlastníctvo stavieb na cudzom pozemku bude a musí mať dopad na jeho finančné zdroje. Žalovaný nevykonal opatrenia, aby k užívaniu pozemkov nedochádzalo, ale naopak, roky užíval cudzie nehnuteľnosti bez toho, aby mal na takéto užívanie nárok a bez toho, aby za takéto užívanie ich vlastníčkovi poskytoval akékoľvek finančné plnenie. Aj v prejednávanej veci pre žalovaného, ktorý zasahuje do vlastníckych práv iného, vyplýva zákonná povinnosť poskytnúť vlastníčkovi pozemku za užívanie jeho majetku stavbou pozemnej komunikácie, chodníkom alebo jeho užívaním ako verejné priestranstvo, na ktorom sa nachádza verejná vnútrobloková zeleň, peňažné plnenie.

60. Aj v prejednávanej veci, aj za možného predpokladu, že na častiach pozemkov žalobcu viazne zákonné vecné bremeno, teda že žalovaný mal v časti žalovaného obdobia právny dôvod užívania pozemku žalobcu, nejde o titul, podľa ktorého by žalovanému vzniklo oprávnenie, aby také plnenie zo strany tretích osôb – žalobcu bolo poskytované bezplatne, pričom treba poukázať na znenie článku 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky.

61. Ak žalobca nadobudol pozemky do svojho vlastníctva platne, pod užívaním cudzieho pozemku je potrebné v tomto prípade chápať jeho zastavanie cudzou stavbou, povinnosť poskytovať náhradu vlastníčkovi pozemku, na ktorom stojí stavba, a to bez ohľadu na to, akým spôsobom realizuje svoje vlastnícke právo.

62. Rozhodovanie o dobrých mravoch musí byť komplexné a musí zahŕňať celý rad skutočností a okolností, a to na oboch stranách konania, čo v napadnutom rozsudku jednoznačne absentuje. Žalobca riadne a v súlade s právnymi predpismi nadobudol vlastnícke právo k predmetným pozemkom, pričom si neuplatňuje nič iné len to, čo mu právne predpisy priznávajú. Žalobca v čase nadobudnutia predmetných pozemkov nemohol predpokladať a tušiť, že právny vzťah medzi ním a žalovaným bude zo strany zákonodarcu riešený prostredníctvom zákonného vecného bremena, za ktoré bez ďalšieho patrí náhrada, pretože to prikazuje článok 20 ods. 4 ústavy.

63. Na ďalšie vyjadrenie žalobcu doručené na odvolací súd 3.2. 2026 nebolo možné prihliadať, nakoľko išlo o vyjadrenie podané po uplynutí odvolacej lehoty (§ 365 ods. CSP).

64. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu navrhol rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

65. Odvolací súd prejednal vec podľa § 378 ods. 1 CSP a nasl., a to bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a zistil, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

66. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvej inštancie zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach súdu prvej inštancie nič sa nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania, nemožno mať pochybnosti o správnosti právneho posúdenia prejednávanej veci súdom prvej inštancie a neboli zistené vady procesného postupu znemožňujúceho strane (v danom prípade žalobcovi), aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

67. Podľa čl. 20 ods. 3 zákona č. 460/1992 Zb. Ústava SR vlastníctvo zaväzuje. Nemožno ho zneužiť na ujmu práv iných alebo v rozpore so všeobecnými záujmami chránenými zákonom. Výkon vlastníckeho práva nesmie poškodzovať ľudské zdravie, prírodu, kultúrne pamiatky a životné prostredie nad mieru ustanovenú zákonom.

68. Podľa § 123 OZ vlastníč je v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním.

69. Podľa § 451 ods. 1 OZ, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

70. Podľa § 451 ods. 2 OZ, bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

71. Podľa § 456 OZ, predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Ak toho, na úkor koho sa získal, nemožno zistiť, musí sa vydať štátu.

72. Podľa § 2 ods. 6 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov spoločnými časťami domu a príslušenstvom domu, ktoré sú určené na spoločné užívanie a slúžia výlučne tomuto domu a pritom nie sú stavebnou súčasťou domu (ďalej len „príslušenstvo“), sa na účely tohto zákona rozumejú oplotené záhrady a stavby, najmä oplotenia, prístrešky a oplotené nádvoria, ktoré sa nachádzajú na pozemku patriacom k domu (ďalej len „príľahlý pozemok“).

73. Podľa § 23 ods. 1 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov s vlastníctvom bytu alebo nebytového priestoru v dome je nerozlučne spojené aj spoluvlastníctvo alebo iné spoločné právo k pozemku, na ktorom je dom postavený, a k príľahlému pozemku. Ak je vlastníč domu aj vlastníčom pozemku, musí previesť zmluvou o prevode vlastníctva bytu na vlastníka bytu alebo nebytového priestoru v dome aj príslušný spoluvlastnícky podiel na pozemku a na príľahlom pozemku.

74. Podľa § 70 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) údaje katastra uvedené v § 7 sú hodnoverné, ak sa nepreukáže opak.

75. Podľa čl. 2 ods. 1 CSP ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty.

76. V prejednáwanej veci bolo nepochybne preukázané, že žalobca sa stal vlastníkom nehnuteľností, za užívanie ktorých sa v tomto konaní domáha finančnej náhrady na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad vlastníckeho práva bol povolený 24.1.2007 pod sp. zn. D. XXX/XXXX. Pôvodne si žalobca uplatňoval sumu 375.344,06 eur s prísl. a následne v dôsledku rozšírenia žaloby, naposledy podaním z 19.11.2018 upravil žalobu tak, že sa domáha zaplata sumy 746.911,89 eur s prísl. V závislosti od toho súd prvej inštancie uznesením č. k. 8C/161/2011-1316 z 9.10.2019 pripustil zmenu žaloby v podobe jej rozšírenia o ďalšie sumy, t. j. 155.550,04 eur s prísl. a 177.221,78 eur s prísl. na celkovú sumu 746 911,89 eur s prísl.

77. Na podporu svojich nárokov predložil žalobca podaním z 9.6.2015 Znalecký posudok Technickej univerzity v Košiciach pod č. 10/2014 z 23.9.2014 a Znalecký posudok č. 2/2015 z 20.1.2015.

78. K odvolacím námietkam žalobcu treba predovšetkým uviesť, že neboli zistené vady procesného postupu znemožňujúce žalobcovi uskutočňovanie jeho procesných práv v takom rozsahu, že by tým došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a to v rovine nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia. V tomto rozhodnutí totiž súd prvej inštancie náležite uviedol čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky proces obrany použil. Taktiež súd uviedol ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil. Na základe toho možno konštatovať, že tak z hľadiska vnútornej štruktúry ako aj presvedčivosti uvedených argumentov spĺňa napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie všetky atribúty riadne odôvodneného súdneho rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP.

79. Taktiež nemožno konštatovať, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle nerešpektovania právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v predchádzajúcom rozhodnutí, nakoľko ani v uznesení č. k. 9Co/40/2023-2108 z 15.5.2024 odvolací súd nevyhlásil právne posúdenie prejednáwanej veci z pohľadu § 3 Občianskeho zákonníka, tak ako napokon súd prvej inštancie urobil v napadnutom rozsudku.

80. V tejto súvislosti treba poukázať najmä na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu (vo veci sťažnosti žalobcu proti Slovenskej republike pod sp. zn. 4014/12 z 25.7.2019), z ktorého vyplýva konštatovanie, že aj keď nadobudnutím nehnuteľnosti sťažovateľ (žalobca) získal akcesorické právo požadovať náhradu za ich užívanie, ako aj po celý čas trvania konania, bol úspech jeho nároku otvorene podmienený absenciou okolností pokrytých korektívom dobrých mravov podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a zo žiadnych faktorov nevyplývalo, že bol dostatočne preukázaný, aby bol vymáhateľný.

81. Nemožno súhlasiť s odvolacou argumentáciou žalobcu spočívajúcou v tom, že aplikáciou uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV.ÚS/459/2024 z 24.9.2024 a IV.ÚS/592/2024 z 19.11.2024 súd prvej inštancie nezobral do úvahy penzum jednotlivých špecifických skutkových okolností týchto konaní.

82. Obidve tieto rozhodnutia ústavného súdu sa týkajú obdobných nárokov žalobcu uplatňovaných v iných konaniach a v podstate odkazujú práve na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva v spomínanom konaní o sťažnosti žalobcu pod sp. zn. 4014/12, pričom z oboch týchto rozhodnutí zároveň vyplýva, že okolnosti sprevádzajúce nadobudnutie vlastníckeho práva k pozemku majú relevanciu vo vzťahu k posudzovaniu uplatňovania majetkových nárokov spojených s vlastníckym právom. V skutočnosti nazeranie na túto problematiku prezentované žalobcom odporuje záverom

rozhodnutia ESLP v spomínanej veci 4014/12 a aj v iných veciach ústavný súd (III.ÚS/654/2023, II.ÚS/114/2024) ústavný súd na tieto okolnosti opakovane odkázal. Ústavný súd Slovenskej republiky v zhode s ESLP konštatoval, že nedošlo k porušeniu článku 6 ods. 1 Dohovoru, ani článku 1 ods. 1 dodatkového Protokolu, a preto neexistuje dôvod, aby aplikácia korektívu dobrých mravov nebola aj v tomto prípade obdobným spôsobom aplikovateľná. Treba konštatovať, že žalobca v čase nadobudnutia vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam poznal ich charakter a účel, ktorému slúžia, mohol sa rozhodnúť, či predmetné parcely nadobudne alebo nie a ak žalobca za týchto okolností vlastníctvo k týmto pozemkom nadobudol, táto okolnosť nemohla ostať bez následkov ani vo vzťahu k posudzovaniu jeho nárokov z hľadiska ich súladu alebo rozporu s dobrými mravmi (bližšie II ÚS 389/09 z 26.11.2009).

83. V závislosti od toho treba konštatovať, že nemohlo dôjsť ani k porušeniu základného práva žalobcu vlastníť majetok alebo k porušeniu jeho práva na ochranu majetku, pretože takéto závery taktiež vyplývajú z citovaného rozhodnutia ESLP v Štrasburgu, ktorý poukázal na to, že nemožno tvrdiť, že sťažovateľ (žalobca) uplatňoval niečo viac, než špekulatívny občianskoprávny nárok bez legitímnej nádeje na úspech v zmysle článku 1 Protokolu č. 1. Vychádzajúc z tohto rozhodnutia ESLP v Štrasburgu a ústavného súdu nemožno konštatovať, že by bolo upreté právo žalobcu na pokojné užívanie jeho majetku a branie úžitkov z neho, to znamená, že výkon základných práv žalobcu alebo uplatňovanie jeho práv bolo nerešpektované s odôvodnením, že takýto výkon práv žalobcu je v príkrom rozpore s dobrými mravmi. Ako bolo vyššie naznačené, vyššie súdne authority (teda ESLP a ústavný súd v citovaných rozhodnutiach) konštatovali správnosť aplikácie korektívu dobrých mravov vo vzťahu k totožným nárokom žalobcu uplatňovaným v iných konaniach.

84. Námietka týkajúca sa aplikácie článku 12 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého nikomu nesmie byť spôsobená ujma na právach pre to, že uplatňuje svoje základné práva alebo slobody, nie je v danom prípade zo strany žalobcu namieste, pretože akékoľvek uplatňovanie práv má byť posúdené aj z pohľadu eventuálneho rozporu s dobrými mravmi, tak ako to v prejednávanej veci urobil súd prvej inštancie a jeho úvahy sú podporené vyššie uvedenými rozhodnutiami najvyšších súdnych autorít.

85. Posudzovanie nárokov uplatňovaných žalobcov v tomto konaní aj podľa § 3 OZ, teda v zmysle vyššie uvedeného, nemôže byť porušením článku 12 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého nikomu nesmie byť spôsobená ujma na právach pre to, že uplatňuje svoje základné práva alebo slobody. Aplikácia § 3 Občianskeho zákonníka na uvedené nároky žalobcu nemôže byť vnímaná ako porušenie článku 12 ods. 4 ústavy, pretože ide o dlhoročný inštitút existujúci v občianskom práve, ktorého prípustnosť je historicky potvrdená a má svoje pevné miesto v aplikačnej praxi súdov ako aj v právnom poriadku.

86. Nemožno súhlasiť s odvolacou argumentáciou žalobcu spočívajúcou v tom, že žalovaný sa v skutočnosti dopustil porušenia § 3 ods. 2 Občianskeho zákonníka, keďže v rozhodnom období predmetné pozemky žalobcu užíval výlučne žalovaný (a jeho občania) vnútroblokovou zeleňou, pozemnými komunikáciami a chodníkmi, a to bez akejkoľvek náhrady. Občania H. A. užívali tieto nehnuteľnosti v dobrej viere na základe dlhoročných skúseností a tradícii bez toho, aby si boli vedomí, že pozemky týkajúce sa týchto nehnuteľností a eventuálne nachádzajúce sa pod zeleňou a komunikáciami, ktoré sú na nich zriadené a vybudované, by mali patriť niekomu inému a že by sa za ne mala platiť náhrada. Odvolacia argumentácia žalobcu o cenách predmetných nehnuteľností, za ktoré boli ponúkané pôvodným vlastníkom žalovanému a za aké nehnuteľnosti nadobudol od pôvodného vlastníka napokon žalobca nie je právne významná v prejednávanej veci.

87. Treba pripustiť, že judikatúra, ktorá sa môže aplikačne vzťahovať na prejednanú vec, nie je jednotná a túto okolnosť konštatoval aj Európsky súd pre ľudské práva v Štrasburgu vo svojom rozhodnutí týkajúcom sa žalobcu vo veci sťažnosti č. 4014/12 z 2.7.2019. Preto správne postupoval súd prvej inštancie pokiaľ vo veci aplikoval najnovšiu judikatúru (predovšetkým judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, vyššie uvedenú), pričom zároveň treba konštatovať, že s niektorými rozhodnutiami, ktoré na podporu svojej odvolacej argumentácie žalobca uviedol vo svojom odvolaní nemožno súhlasiť. Krajský súd v Prešove vo veci 3Co/187/2015 z 2.3.2016 uviedol, že pokiaľ žalobca vedel, že kupuje pozemky zastavané štátnou cestou, odvolací súd zdôrazňuje, že ide o rovinu súkromného práva a konanie žalobcu (kupovanie pozemkov zastavaných stavbami) nie je zákonom zakázané (článok 2 ods. 3 Ústavy SR „Každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá“.)

88. V tomto kontexte treba poukázať, že práve Európsky súd pre ľudské práva v Štrasburgu v spomínanej veci č. 4014/12 z 2.7.2019 sa zaoberal aj okolnosťou, že žalobca preukázal špekulatívny úmysel pri nakupovaní predmetných pozemkov, pretože si bol vedomý toho, že ide o pozemky zastavané pozemnými komunikáciami alebo inými verejnoprospešnými stavbami a tento európsky súd zároveň konštatoval, že takéto konanie vykazujúce špekulatívne znaky nemôže požívať súdnu ochranu a je subsumovateľné pod aplikáciu § 3 Občianskeho zákonníka. Možno preto konštatovať, že pri rozdielnosti judikatúry vo veciach nárokov uplatňovaných žalobcom v tomto konaní je vždy úlohou a povinnosťou súdu vec právne posúdiť a vybrať judikatúru v zmysle právneho posúdenia, ktorá navyše vystihuje aktuálny stav veci v čase rozhodnutia súdu. Ako bolo vyššie naznačené, posledná judikatúra (ako to uvádza aj súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku) upriamuje pozornosť na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva a poukazuje na to, že nároky žalobcu uplatňované v tomto konaní treba posudzovať v zmysle § 3 Občianskeho zákonníka. V tomto kontexte nemožno súhlasiť s odvolacou argumentáciou žalobcu spočívajúcou v tom, že súd prvej inštancie vykonal tzv. eklektický výber z rozhodnutia ústavného súdu (II.ÚS/389/09 z 26.11.2009), nakoľko sa súd prvej inštancie so všetkými právne významnými okolnosťami vzťahujúcimi sa na predmetnú vec riadne vypořiadal.

89. Pokiaľ žalobca poukazuje na závery vyplývajúce z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. IV.ÚS/94/2011-44 zo 7.7.2011 treba konštatovať, že ide o staršiu judikatúru (rovnako ako 6MCdo/9/2014, 4Cdo/132/2007 alebo 3Cdo/257/2009 Najvyššieho súdu Slovenskej republiky), ktorá je vlastne vyššie uvedenými rozhodnutiami ústavného súdu (teda IV.ÚS/592/2004 a IV.ÚS/459/2024) prekonaná. Aj odvolací súd súhlasí s tým, že vo veci je potrebné vychádzať z aktuálnej, teda najnovšej judikatúry najvyšších súdnych autorít a uznesenie Krajského súdu v Prešove č. k. 3 Co 187/2015 – 163 z 2.3.2016, nie je vo svetle tejto judikatúry v prejednávanej veci aplikovateľné.

90. V kontexte vyššie uvedeného preto nie je právne významná odvolacia argumentácia žalobcu spočívajúca v tom, že žalovaný ako vlastník inžinierskych stavieb – pozemných komunikácií a chodníkov musel si byť vedomý dopadov takéhoto užívania na jeho finančné zdroje.

91. Táto okolnosť nezakladá dôvodnosť nárokov uplatňovaných žalobcov v tomto konaní. Za týchto okolností zároveň v prejednávanej veci nejde o závery týkajúce sa toho, že by sa malo tolerovať bezplatné plnenie v prospech osôb, ktoré užívajú predmetné nehnuteľnosti (teda občanov mesta A. - žalovaného ako takého), ale ide o záver, že nároky uplatňované žalobcom v tomto konaní sú špekulatívneho charakteru a v zmysle citovanej judikatúry nemôžu obstáť v teste korektívu dobrých mravov v zmysle § 3 Občianskeho zákonníka.

92. Preto nemožno konštatovať, že došlo k zániku žalobcovho práva na užívanie predmetných nehnuteľností ako oprávnenia vyplývajúceho z vlastníctva nadobudnutého majetku, čo je v rozpore s článkom 17 Charty základných práv EÚ a okolnosť, že žalobca by mal bezodplatne trpieť užívanie svojho vlastníctva žalovaným bez povinnosti vydať bezdôvodné obohatenie je so zreteľom na dané právne posúdenie prejednávanej veci bez právneho významu.

93. Treba súhlasiť s tým, že rozhodovanie o dobrých mravoch musí byť jednoznačne komplexné a musí zahŕňať celý rad skutočností a okolností na oboch stranách, čo súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku aj vykonal a v odôvodnení na všetky okolnosti týkajúce sa uplatňovania korektívu dobrých mravov poukázal.

94. Treba tiež zdôrazniť, že z uznesenia Krajského súdu v Prešove č. k. 9Co/40/2023-2108 z 15.5.2024 nevyplýva záväzný právny názor spočívajúci v nemožnosti aplikácie § 3 Občianskeho zákonníka v prejednávanej veci a pokiaľ odvolací súd v tomto uznesení uviedol niektoré námety na ďalšie dokazovanie, toto dokazovanie je v súčasnom štádiu konania nadbytočné práve so zreteľom na možný a dovolený aplikačný prístup súdu prvej inštancie k nárokom uplatňovaným žalobcom v prejednávanej veci v zmysle § 3 Občianskeho zákonníka. Bolo by potom neúčelné vykonávať dokazovanie, ktoré pre konečné rozhodnutie vo veci (pri danom právnom posúdení) nie je potrebné. Aj odvolací súd v tomto uznesení č. k. 9Co/40/2023-2108 z 15.5.2024 upriamil pozornosť súdu prvej inštancie na to, aby sa zaoberal najnovšími rozhodnutiami najvyšších súdnych autorít, ktoré sa na prejednanú vec vzťahujú. Na ostatné vyjadrenia žalobcu doručené odvolaciemu súdu 03.02.2026 a 12.02.2026 odvolací súd neprihliadal, nakoľko boli podané evidentne po uplynutí odvolacej lehoty (§ 365 ods. 3 CSP).

95. Správne preto postupoval súd prvej inštancie pokiaľ žalobu v prejednávanej veci zamietol a so zreteľom na to, že správny je výrok napadnutého rozsudku aj o trovách konania, odvolací súd postupom podľa § 387 ods. 1 CSP rozsudok ako vecne správny potvrdil, pričom v podrobnostiach poukazuje na správne a výstižné dôvody uvedené v odôvodnení napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie.

96. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého žalovaný ako sporová strana, ktorá mala v odvolacom konaní plný úspech, má nárok na náhradu trov tohto štádia konania proti žalobcovi, ktorý v odvolacom konaní úspech nemal. Výšku týchto trov ustáli postupom podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia odvolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).